

LIETUVOS RESPUBLIKOS
PRANEŠĖJŲ APSAUGOS ĮSTATYMO NR. XIII-804
PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2021 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo Nr. XIII-804 nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymą Nr. XIII-804 ir jį išdėstyti taip:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS
PRANEŠĖJŲ APSAUGOS
ĮSTATYMAS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir tikslai

1. Šis įstatymas nustato apie pažeidimus įstaigose pranešusių asmenų teises ir pareigas, jų teisinės apsaugos pagrindus ir formas, taip pat šių asmenų apsaugos, skatinimo ir pagalbos jiems priemonės, siekiant sudaryti tinkamas galimybes pranešti apie teisės pažeidimus, keliančius grėsmę viešajam interesui arba jį pažeidžiančius, užtikrinti tokių pažeidimų prevenciją ir atskleidimą.

2. Šis įstatymas taikomas tiek, kiek kiti įstatymai ir Europos Sąjungos teisės aktai, įtvirtinantys pranešėjų apsaugos taisykles, nenustato kitaip. Jeigu yra šio įstatymo ir kitų įstatymų prieštaravimų, taikomos šio įstatymo normos.

3. Jeigu yra šio įstatymo ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekse prieštaravimų, taikomos Baudžiamojo proceso kodekso normos. Šiuo įstatymu įgyvendinamas Europos Sąjungos teisės aktas, nurodytas šio įstatymo priede.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. Asmuo, kuris pateikia informaciją apie pažeidimus – fizinis asmuo, kuris pateikia informaciją apie pažeidimus įstaigoje, apie kuriuos sužinojo šio straipsnio 6 dalyje numatytais būdais, taip pat informaciją apie pažeidimus pateikiantis savarankiškai dirbančio asmens statusą turintis asmuo, akcininkas ar asmuo, priklausantis įmonės administraciniam, valdymo ar priežiūros organui, įskaitant vykdomųjų galių neturinčius narius, taip pat savanorius ir apmokamus arba neapmokamus stažuotojus, ar bet kuris fizinis asmuo, dirbantis prižiūrint ir vadovaujant rangovams, subrangovams ir (ar) tiekėjams.

4.2. Informacija apie pažeidimą pažeidimus – vidiniu informacijos apie pažeidimus teikimo kanalu arba kompetentingai institucijai žodžiu ar raštu tiesiogiai, arba viešai asmens teikiama informacija apie šio straipsnio 5 6 dalyje nustatytus požymius atitinkančius pažeidimus atitinkanti pažeidimą.

2.3. Įstaiga – viešasis ar privatusis juridinis asmuo, kita organizacija, užsienio juridinio asmens ar organizacijos padalinys, kuriuose galbūt rengiamas, padarytas ar daromas pažeidimas rengiami, padaryti ar daromi pažeidimai.

3.4. Kompetentinga institucija – subjektas, kuris pagal šį įstatymą priima, pagal kompetenciją nagrinėja arba perduoda kitoms institucijoms nagrinėti pranešimus ar pateiktą informaciją apie pažeidimus, koordinuoja pranešėjų apsaugos ir pagalbos jiems pagal šį įstatymą procesą.

4.5. Konfidencialumas – įstaigų ir kitų subjektų bei jų darbuotojų, valstybės tarnautojų ar pareigūnų veiklos principas, kuriuo užtikrinama, kad informaciją apie **pažeidimus** ~~pažeidimą~~ pateikusio asmens duomenys ir kita ji tiesiogiai ar netiesiogiai identifikuoti leidžianti informacija tvarkomi tik darbo ar tarnybos funkcijų atlikimo tikslais ir kad ši informacija neatskleidžiama tretiesiems asmenims, išskyrus šiame įstatyme nustatytus atvejus.

5-6. Pažeidimas – įstaigoje galbūt rengiama, daroma ar padaryta nusikalstama veika, administracinis nusižengimas, tarnybinis nusižengimas ar darbo pareigų pažeidimas, taip pat šiurkštus privalomų profesinės etikos normų pažeidimas, **mėginimas nuslėpti minėtus pažeidimus** ar kitas grėsmę viešajam interesui keliantis arba jį pažeidžiantis teisės pažeidimas, apie kuriuos **asmuo, kuris pateikia informaciją apie pažeidimus, pranešėjas** sužino iš savo turimų ar turėtų tarnybos, darbo santykių ar sutartinių santykių (**konsultavimo, rangos, subrangos, stažuotės, praktikos, savanoriškos veiklos ir pan.**) su šia įstaiga arba **įdarbinimo metu ar kitų ikisutartinių santykių metu**.

~~6.7. Pranešėjas – asmuo, kuris pateikia informaciją apie pažeidimą įstaigoje, su kuria jį sieja ar siejo tarnybos ar darbo santykiai arba sutartiniai santykiai (konsultavimo, rangos, stažuotės, praktikos, savanorystės ir pan.), ir kurį kompetentinga institucija pripažįsta pranešėju~~
fizinis asmuo, kaip nurodyta šio straipsnio 1 dalyje ir kurį kompetentinga institucija pripažįsta pranešėju.

~~7. 8. Pranešimas – informacijos apie pažeidimus teikimas žodžiu ar raštu šiame įstatyme nustatytus formos reikalavimus atitinkantis kreipimasis į kompetentingą instituciją, kuriame pateikiama konkreti informacija apie pažeidimą, atitinkanti šiame įstatyme nustatytus požymius.~~

9. Su darbu susijusios aplinkybės – dabartinė arba ankstesnė darbo veikla įstaigoje, nepriklausomai nuo veiklos pobūdžio, kurią vykdydami asmenys sužino informaciją apie pažeidimus ir kurios atžvilgiu tie asmenys, jei praneštų tokią informaciją, galėtų sulaukti neigiamo poveikio.

10. Susijęs asmuo – fizinis arba juridinis asmuo, informacijoje apie pažeidimus arba viešai atskleistoje informacijoje nurodomas kaip asmuo, kuriam priskiriamas pažeidimas arba su kuriuo tas asmuo yra siejamas.

11. Tarpininkas – fizinis asmuo, kuris padeda asmeniui, pateikusiam informaciją apie pažeidimus, pranešimo procese su darbu susijusiomis aplinkybėmis ir kurio pagalba turėtų būti **konfidenciali**.

8-12. Vidinis informacijos apie pažeidimus teikimo kanalas – įstaigoje nustatyta tvarka sukurta ir taikoma informacijos apie pažeidimus šioje įstaigoje teikimo, tyrimo ir asmens informavimo procedūra.

3 straipsnis. Informacijos apie pažeidimus teikimas

1. Informacija apie pažeidimus teikiama siekiant apsaugoti viešąjį interesą. Informacijos pateikimas siekiant apginti išskirtinai asmeninius interesus nelaikomas pranešimu.

2. Pagal šį įstatymą informacija apie pažeidimus teikiama dėl:

- 1) pavojaus visuomenės saugumui ar sveikatai, asmens gyvybei ar sveikatai;
- 2) pavojaus aplinkai;
- 3) kliudymo arba neteisėto poveikio teisėsaugos institucijų atliekamiems tyrimams ar teismams vykdant teisingumą;
- 4) neteisėtos veiklos finansavimo;
- 5) neteisėto ar neskaidraus viešųjų lėšų ar turto naudojimo;
- 6) neteisėtu būdu įgyto turto;
- 7) padaryto pažeidimo padarinių slėpimo, trukdymo nustatyti padarinių mastą;

8) pažeidimų, nurodytų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro patvirtintame sąraše, parengtame atsižvelgiant į Direktyvoje (ES) 2019/1937 nurodytų Europos Sąjungos teisės aktų taikymo sritį;

9) kenkimo Europos Sąjungos finansiniams interesams, kaip nurodyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 325 straipsnyje ir išsamiau apibūdinta susijusiose Europos Sąjungos priemonėse;

10) pažeidimų, susijusių su vidaus rinka, kaip nurodyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 26 straipsnio 2 dalyje, įskaitant Europos Sąjungos konkurencijos ir valstybės pagalbos taisyklių pažeidimus, taip pat su vidaus rinka susijusius pažeidimus dėl veiksmų, kuriais pažeidžiamos pelno mokesčio taisyklės, arba susitarimus, kuriais siekiama įgyti mokestinį pranašumą, kenkiantį taikytinos pelno mokesčio teisės dalykui arba tikslui;

8) 11) kitų pažeidimų.

3. Kai asmuo šiame įstatyme nustatyta tvarka pateikia informaciją apie **pažeidimus** ~~pažeidimą~~, susijusią **susijusius** su komercine (gamybine) paslaptimi, profesine paslaptimi, banko paslaptimi, įstaigos konfidencialia informacija ar informacija apie privatų asmens gyvenimą, šis informacijos pateikimas nelaikomas komercinės (gamybinės) paslapties, banko paslapties, konfidencialios informacijos ar informacijos apie privatų asmens gyvenimą atskleidimu, išskyrus šio įstatymo 4 straipsnio 9 dalyje nurodytą išimtį, taip pat atvejus, kai profesinę paslaptį sudarančios informacijos pateikimas **įstaigoje per vidinį informacijos apie pažeidimus teikimo kanalą** ir kompetentingai institucijai prieštarautų atskiras profesines veiklas reglamentuojantiems įstatymams **bei Europos Sąjungos teisei**.

~~4. Asmeniui dėl informacijos apie pažeidimą pateikimo neatsiranda jokia sutartinė ar deliktinė atsakomybė, taip pat atsakomybė dėl garbės ir orumo įžeidimo, dėl šmeižto, jeigu, šio įstatymo nustatyta tvarka teikdamas informaciją apie pažeidimą, jis pagrįstai manė, kad teikia teisingą informaciją.~~

~~5.~~ 4. Asmuo už žalą, atsiradusią dėl informacijos apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** pateikimo, atsako tik tokiu atveju, jei įrodoma, kad asmuo negalėjo pagrįstai manyti, kad jo teikiama informacija yra teisinga.

~~6.~~ 5. Anonimiškai informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** pateikusiam asmeniui šio įstatymo 8 straipsnyje nustatytos priemonės taikomos tais atvejais, kai jo tapatybė buvo atskleista ir būtina jį apsaugoti nuo neigiamo poveikio.

~~7.~~ 6. Žinomai melagingos informacijos, taip pat valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos pateikimas nesuteikia asmeniui garantijų pagal šį įstatymą. Žinomai melagingą informaciją pateikęs arba valstybės ar tarnybos paslaptį ar profesinę paslaptį atskleidęs asmuo atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

4 straipsnis. Informacijos apie pažeidimus pateikimo būdai

1. Asmuo informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** gali pateikti:

- 1) įstaigoje per vidinį informacijos apie pažeidimus teikimo kanalą;
- 2) kompetentingai institucijai tiesiogiai;
- 3) viešai.

2. Įstaigoje asmuo informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** teikia per vidinį informacijos apie pažeidimus teikimo kanalą, išskyrus šiame straipsnyje nurodytus atvejus. Įstaiga ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo informacijos apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** gavimo turi pranešti asmeniui apie jo pateiktos informacijos ~~nagrinėjimo eigą arba atsisakymą šią informaciją nagrinėti gavimą~~. Išnagrinėjusi asmens pateiktą informaciją, įstaiga ~~nedelsdama~~ **ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo pranešimo gavimo patvirtinimo** turi pranešti asmeniui apie ~~nagrinėjimo rezultatus~~ turi informuoti asmenį apie jo pateiktos informacijos ~~nagrinėjimo eigą~~ (numatytus ar atliktus ~~nagrinėjimo veiksmus, jų pagrindimą~~) arba atsisakymą šią informaciją nagrinėti.

3. Įstaiga, gavusi informaciją apie pažeidimus, kuri atitinka šiame įstatyme nustatytus požymius, tačiau neturinti kompetencijos tirti pateiktos informacijos, nedelsdama, bet ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo informacijos apie pažeidimus

gavimo dienos, persiunčia ją kompetentingai institucijai ir apie tai praneša informaciją apie pažeidimus pateikusiam asmeniui.

~~3.~~ **4.** Asmuo dėl pažeidimo **pažeidimų gali kreiptis tiesiogiai** ~~kreipiasi tiesiogiai~~ į kompetentingą instituciją, kai yra bent viena iš šių aplinkybių:

- 1) ~~pažeidimas~~ **pažeidimai** turi esminę reikšmę viešajam interesui;
- 2) būtina kuo skubiau užkirsti kelią ~~pažeidimui~~ **pažeidimams** ar jį **juos** nutraukti, nes gali atsirasti didelė žala;
- 3) vadovaujantys, su įstaiga darbo arba tarnybos ar sutartiniais santykiais siejami asmenys patys galbūt daro ar yra padarę **pažeidimų**;
- 4) informacija apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** buvo pateikta per vidinį informacijos apie pažeidimus teikimo kanalą, tačiau atsakymas nebuvo gautas arba nebuvo imtasi veiksmų reaguojant į pateiktą informaciją, arba priemonės, kurių buvo imtasi, buvo neveiksmingos;
- 5) yra pagrindas manyti, kad, pateikus informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** vidiniu informacijos apie pažeidimus teikimo kanalu, ~~pranešėjo asmens,~~ **pateikusio informaciją apie pažeidimus**, anonimiškumas ar ~~asmens~~ konfidencialumas gali būti neužtikrintas arba bus siekiama ~~pažeidimą~~ **pažeidimus**, apie kurį **kuriuos** pranešta, nuslėpti, **arba asmeniui bus daromas neigiamas poveikis**;
- 6) įstaigoje nėra veikiančio vidinio informacijos apie pažeidimus teikimo kanalo;
- 7) asmuo negali pasinaudoti vidiniu informacijos apie pažeidimus teikimo kanalu, nes jo su įstaiga nebesieja darbo, tarnybos ar kiti teisiniai santykiai.

~~4.~~ **5.** Kai asmeniui tampa žinomi galbūt daromos ar padarytos nusikalstamos veikos požymiai, ~~pranešimas~~ **informacija apie pažeidimus** ~~pateikiamas~~ **pateikiama** kompetentingai institucijai.

~~5.~~ **6.** Asmuo informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** kompetentingai institucijai ~~pateikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintos formos pranešimu.~~ Informaciją apie ~~pažeidimą~~ kompetentingai institucijai asmuo gali teikti **žodžiu arba raštu. Pranešimus žodžiu galima teikti telefonu ar kitomis balso pranešimų sistemomis ir, gavus asmens, pateikusio informaciją apie pažeidimus, prašymą, susitikus fiziškai per pagrįstą laikotarpį.** ir laisvos formos pranešimu, jame nurodydamas, kad pranešimas teikiamas vadovaujantis šiuo įstatymu. Šioje dalyje nustatytų pranešimo reikalavimų nepaisymas sukelia šio įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nurodytas pasekmes.

~~6.~~ **7.** Teikdamas informaciją apie pažeidimus, Pranešime asmuo nurodo jam žinomą informaciją **žinomus**:

- 1) konkrečias faktines ~~pažeidimo~~ **pažeidimų** aplinkybes;
- 2) asmenį, kuris rengiasi, dalyvauja ar dalyvavo darant ~~pažeidimą~~ **pažeidimus**;
- 3) ar apie ~~ši pažeidimą~~ **šiuos pažeidimus** asmuo jau pranešė; jei pranešė, kam buvo pranešta ir ar buvo gautas atsakymas;
- 4) savo vardą, pavardę, kontaktinius duomenis.

~~7.~~ **8.** Asmuo, jei tai įmanoma, prie ~~pranešimo~~ **teikiamos informacijos apie pažeidimus** prideda rašytinius ar kitus turimus duomenis apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus**.

8. 9. Viešai informacija apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** gali būti teikiama siekiant pranešti apie gresiantį pavojų žmonių gyvybei, visuomenės sveikatai ar aplinkai, kai siekiant užkirsti kelią tokiai grėsmei būtina imtis skubių veiksmų ir dėl laiko stokos nėra galimybių apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** pranešti kitais būdais arba kitais būdais pranešus apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** nebuvo laiku imtasi reikiamų veiksmų. **Taip pat viešai informacija apie pažeidimus gali būti teikiama, kai yra pagrindas manyti, kad bus imtasi neigiamo poveikio priemonių arba, pateikus informaciją apie pažeidimus kompetentingai institucijai, pažeidimai nebus veiksmingai išnagrinėti dėl pagrįstų aplinkybių.** Viešai informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** pateikęs asmuo, siekdamas gauti šiame įstatyme nustatytas ~~pranešėjams~~ taikomas garantijas, su prašymu turi kreiptis į kompetentingą instituciją. Viešai informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** pateikusiam asmeniui netaikoma šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodyta priemonė, taip pat šio įstatymo 3 straipsnio 3 dalies nuostatos.

5 straipsnis. Kompetentinga institucija

1. Kompetentinga institucija, įgyvendindama šį įstatymą, atlieka šias funkcijas:
 - 1) priima asmenų pranešimus;
 - 2) vertina asmens pateiktos informacijos apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** atitiktį šiame įstatyme nustatytiems reikalavimams ir pripažįsta informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** pateikusį asmenį pranešėju;
 - 3) pagal jos veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytą kompetenciją tiria pranešimus ir informaciją apie pažeidimus;
 - 4) perduoda institucijoms pagal kompetenciją tirti pranešimus ir informaciją apie pažeidimus;
 - 5) priima sprendimus dėl pranešėjų apsaugos, skatinimo, **kompensacijos ir atleidimo nuo atsakomybės**, pagalbos jiems priemonių taikymo arba inicijuoja šių sprendimų priėmimą, koordinuoja šių sprendimų įgyvendinimą;
 - 6) koordinuoja institucijų veiksmus tiriant informaciją apie pažeidimus;
 - 7) apibendrina šio įstatymo taikymo praktiką, rengia ir teikia rekomendacijas dėl pranešėjų apsaugos tobulinimo, kaupia ir viešai skelbia statistinius duomenis;
 - 8) skelbia apibendrintą informaciją apie pažeidimus, kurie buvo atskleisti remiantis pranešėjų pateikta informacija;
 - 9) konsultuoja asmenis ir institucijas šio įstatymo taikymo klausimais;
 - 10) administruoja **asmenims, pateikusiems informaciją apie pažeidimus, ir pranešėjams skirtą informaciją internetinėje erdvėje, neatlygintinai teikia jiems konsultacijas dėl informacijos apie pažeidimus teikimo procedūrų ir teisių gynimo priemonių**;
 - 11) atlieka kitas šiame įstatyme nustatytas funkcijas.
2. Šiame įstatyme nustatytas kompetentingos institucijos funkcijas įgyvendina Lietuvos Respublikos prokuratūra.

6 straipsnis. Kompetentingai institucijai pateiktos informacijos apie pažeidimus nagrinėjimas

1. Kompetentinga institucija, gavusi **informaciją apie pažeidimus pranešimą, kuris atitinka šio įstatymo 4 straipsnio 5 dalyje nustatytus reikalavimus, per 5 darbo dienas informuoja pranešimą pateikusį asmenį apie jo pateiktos informacijos gavimą.** ~~☞ Nuo pranešimo gavimo momento užtikrina jį pateikusio asmens konfidencialumą ir nedelsdama imasi vertinti gautą informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus**. Jeigu asmuo apie ~~pažeidimą~~ praneša nesilaikydamas šio įstatymo 4 straipsnio 5 dalyje nustatytų pranešimo formos reikalavimų, tačiau pranešime pateikta informacija atitinka kitus šiame įstatyme nustatytus reikalavimus, kompetentinga institucija asmenį gali pripažinti pranešėju. Tokiais atvejais kompetentinga institucija asmens konfidencialumą užtikrina nuo asmens pripažinimo pranešėju momento.~~ **Reikalavimas per 5 darbo dienas informuoti pranešimą pateikusį asmenį apie jo pateiktos informacijos gavimą netaikomas, kai:**
 - 1) asmuo aiškiai paprašė gavimo nepatvirtinti;
 - 2) kompetentinga institucija pagrįstai mano, kad, patvirtinus pranešimo gavimą, kiltų pavojus asmens tapatybės apsaugai.
2. Kompetentinga institucija, atlikusi informacijos apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** vertinimą ir nustatiusi, kad ~~asmens pranešime~~ pateikta informacija neatitinka šio įstatymo nuostatų, priima sprendimą nepripažinti asmens pranešėju ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu iš pranešime nurodytos informacijos yra pagrindas manyti, kad galbūt buvo padarytas kitas, šio įstatymo 2 straipsnio 5 **6** dalyje neapibrėžtas, teisės aktų pažeidimas, kompetentinga institucija pagal kompetenciją teisės aktuose nustatyta tvarka pradeda tyrimą pati arba nedelsdama persiunčia pranešimą institucijai, **įstaigai ar organizacijai**, pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymą ar kitus **Europos Sąjungos ar Lietuvos** teisės aktus įgaliotai tirti tokius pažeidimus, ir apie tai praneša asmeniui.

3. Kompetentinga institucija, nustačiusi, kad pranešimą pateikęs asmuo ir jo nurodyta informacija apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** atitinka šiame įstatyme nustatytus reikalavimus, turi asmenį pripažinti pranešėju ir apie tai jam pranešti.

4. Jeigu kompetentinga institucija yra įgaliota tirti pranešime nurodytus pažeidimus, ji nustato ~~pažeidimo~~ **pažeidimų** buvimo ar nebuvimo faktą ir traukia atsakomybėn ~~pažeidimą padariusius~~ **pažeidimus** padariusius asmenis arba inicijuoja ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** padariusių asmenų patraukimą atsakomybėn, vadovaudamasi atitinkamą atsakomybę reglamentuojančiais teisės aktais.

5. Kompetentinga institucija, nustačiusi, kad ji neįgaliota tirti pranešime nurodytų pažeidimų, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo gavimo dienos persiunčia jį pagal kompetenciją kitai institucijai, **taip pat, esant poreikiui, ir atitinkamai Europos Sąjungos kompetentingai institucijai, įstaigai, organui ar agentūrai** kartu su sprendimu pripažinti asmenį pranešėju ir apie tai informuoja **asmenį, pateikusį informaciją apie pažeidimus pranešėją**. Institucija, kuriai buvo persiųstas pranešimas, teikia kompetentingai institucijai informaciją apie pranešimo tyrimo eigą ir rezultatus.

6. Kompetentinga institucija, **turi informuoti asmenį, pateikusį informaciją apie pažeidimus, apie pranešimo informacijos nagrinėjimo eigą (numatytus ar atliktus nagrinėjimo veiksmus, jų pagrindimą) per ne ilgesnį nei 2 mėnesių laikotarpį arba pagrįstais atvejais 4 mėnesių laikotarpį nuo pranešimo gavimo patvirtinimo.** ~~baigusi~~ **Baigusi** pranešėjo pateiktos informacijos apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** tyrimą ir priėmusi su tuo susijusius sprendimus arba gavusi informaciją iš kitos pranešimą nagrinėjusios institucijos apie pranešimo nagrinėjimo rezultatus, apie tai **nedelsdama** praneša ~~pranešėjui~~ **asmeniui, pateikusiam informaciją apie pažeidimus.**

7. Kompetentinga institucija netiria pranešimų ir apie tai praneša pranešimą pateikusiam asmeniui, jeigu:

- 1) pranešimas grindžiamas akivaizdžiai tikrovės neatitinkančia informacija;
- 2) asmuo į kompetentingą instituciją kreipiasi pakartotinai dėl tų pačių aplinkybių, kai prieš tai pateikta informacija apie pažeidimus šiame įstatyme nustatyta tvarka buvo išnagrinėta ir dėl jos priimtas sprendimas, **nebent atsirastų naujų teisinių ar faktinių aplinkybių, kurių nebuvo arba kurios nebuvo žinomos priimant sprendimą. Apie šį sprendimą ir jo motyvus kompetentinga institucija informuoja pranešimą pateikusį asmenį.**

8. Kompetentinga institucija turi teisę iš fizinių asmenų ir įstaigų gauti informaciją, reikalingą šiame įstatyme nustatytoms kompetentingos institucijos funkcijoms atlikti.

9. Kompetentingos institucijos sprendimas nepripažinti asmens pranešėju gali būti skundžiamas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

7 straipsnis. Pranešimų persiuntimas kompetentingai institucijai

~~Viešojo administravimo subjektas, gavęs pranešimą, kuris atitinka šio įstatymo 4 straipsnio 5 dalyje nustatytus reikalavimus arba kuriame pateikta informacija atitinka šiame įstatyme nustatytus požymius, nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 2 darbo dienas pranešimo gavimo dienos, persiunčia jį kompetentingai institucijai ir apie tai praneša pranešimą pateikusiam asmeniui.~~

7 straipsnis. Informacijos apie pažeidimus saugojimas

1. Įstaiga, kompetentinga institucija užtikrina informacijos ir įrašų saugojimą apie kiekvieną gautą pranešimą, laikydamosi 9 straipsnyje numatytų konfidencialumo reikalavimų. Pranešimai saugomi ne ilgiau, nei tai būtina ir proporcinga siekiant laikytis šiame įstatyme nustatytų reikalavimų.

2. Įstaiga, kompetentinga institucija turi teisę dokumentuoti žodžiu (telefonu ar kitomis balso pranešimų sistemomis) pateikiamą informaciją apie pažeidimus surašydamos tikslų pokalbio protokolą. Įstaiga, kompetentinga institucija suteikia asmeniui,

pateikusiam informaciją apie pažeidimus, galimybę patikrinti ir ištaisyti surašytą pokalbio protokolą ir išreikšti savo sutikimą jį pasirašant.

8 straipsnis. Asmenų, pateikusių informaciją apie pažeidimus, apsaugos, skatinimo ir pagalbos jiems priemonės

1. Pagrindinės asmenų, pateikusių informaciją apie pažeidimus, apsaugos, skatinimo ir pagalbos jiems priemonės:

- 1) saugių informacijos apie pažeidimus teikimo kanalų užtikrinimas;
- 2) asmens konfidencialumo užtikrinimas;
- 3) draudimas daryti neigiamą poveikį asmeniui, pateikusiam informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus**;
- 4) teisė gauti atlyginimą už vertingą informaciją;
- 5) teisė gauti kompensaciją;
- 6) nemokamos teisinės pagalbos užtikrinimas;
- 7) atleidimas nuo atsakomybės-;

8) teisė gauti išsamią, nešališką informaciją bei konsultacijas dėl informacijos apie pažeidimus teikimo procedūrų ir teisių gynimo priemonių neatlygintinai.

2. Šio straipsnio 1 dalies **1, 2, ir 8** punktuose nurodytos priemonės taikomos nuo asmens pateiktos informacijos apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** gavimo įstaigoje arba kompetentingoje institucijoje momento ir taikomos visiems asmenims (~~išskyrus šio įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nurodytus atvejus~~), šio įstatymo nustatyta tvarka pateikusiems informaciją apie pažeidimus, nesvarbu, ar informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** pateikęs asmuo buvo pripažintas pranešėju, ar ne. Šio straipsnio 1 dalies 4, 5, ~~6~~ ir 7 punktuose nurodytos priemonės gali būti taikomos nuo tos dienos, kurią kompetentinga institucija pripažino informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** pateikusį asmenį pranešėju.

3. Asmuo, kuris pateikė Europos Sąjungos institucijoms informaciją apie šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje nurodytus pažeidimus, atitinka apsaugos reikalavimus tokiomis pat sąlygomis kaip asmenys, pateikę informaciją kompetentingai institucijai.

4. Šiame įstatyme numatytų teisių ir jų gynimo priemonių negali būti atsisakoma, jos negali būti ribojamos ar paneigiamos darbo santykių, arbitražiniais ar jokiais kitais susitarimais arba valstybės ar savivaldybių institucijų sprendimais.

9 straipsnis. Konfidencialumo užtikrinimas

1. Asmenų, pateikusių informaciją apie pažeidimus, **ir susijusių asmenų** konfidencialumas turi būti užtikrinamas viešojo administravimo, tarnybinio (drausminio) nusižengimo tyrimo procedūrų ar administracinio arba baudžiamojo proceso metu tiek, kiek tai yra objektyviai įmanoma atsižvelgiant į pateiktus duomenis ~~ir jų ryšį su pranešėju~~.

2. Kiekviena įstaiga ir asmuo, kuris gauna ar nagrinėja informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus**, privalo užtikrinti asmens, pateikusio informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus**, ir susijusių asmenų konfidencialumą.

3. Asmens, pateikusio informaciją apie pažeidimus, Pranešėjo pranešėjo ir susijusio asmens duomenys, leidžiantys nustatyti ~~jų~~ **jų** tapatybę, gali būti pateikti tik tam asmeniui arba institucijai, kurie nagrinėja informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus**, **taip pat tais atvejais, kai siekiama apsaugoti susijusio asmens teisę į gynybą. Prieš atskleidžiant konfidencialius duomenis institucija privalo raštu informuoti apie duomenų atskleidimą, nurodydama konfidencialių duomenų atskleidimo priežastį, nebent tokia informacija pakenktų susijusiems tyrimams arba teismo procesams.**

4. Jeigu kompetentinga institucija nepripažino asmens, pateikusio informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus**, pranešėju ir informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus**, vadovaudamasi šio įstatymo 6 straipsnio 2 dalimi, persiuntė kitai institucijai, konfidencialumą užtikrina institucija, kuriai buvo persiūsta informacija apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus**.

5. Reikalavimas užtikrinti konfidencialumą netaikomas, kai:

- 1) to raštu prašo asmuo, pateikiantis arba pateikęs informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus**;
- 2) asmuo pateikia žinomai melagingą informaciją.
6. Informacija apie **asmenis, pateikusius informaciją apie pažeidimus**, pranešėjus ir susijusius **asmenis** tyrime nedalyvaujantiems asmenims negali būti teikiama.

10 straipsnis. Draudimas daryti neigiamą poveikį asmenims, pateikusiems informaciją apie pažeidimus

1. Prieš asmenį, pateikusį informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus**, dėl tokios informacijos pateikimo nuo šios informacijos pateikimo dienos draudžiama imtis, **grasinti imtis ir bandyti imtis** neigiamo poveikio priemonių: **laikinais nušalinti jį nuo pareigų**, atleisti jį iš darbo ar tarnybos, **sustabdyti paaukštinimą**, perkelti į žemesnes pareigas ar kitą darbo vietą, **nepakeisti terminuotos darbo sutarties į neterminuotą darbo sutartį, kai darbuotojas turi teisėtų lūkesčių, kad jam bus pasiūlytas nuolatinis darbas, nepratęsti terminuotos darbo sutarties arba tokią sutartį nutraukti anksčiau laiko**, bauginti, **imtis prievartos**, priekabiauti, **atskirti**, diskriminuoti, grasinti susidoroti, apriboti karjeros galimybes, **sustabdyti mokymus**, sumažinti darbo užmokestį, pakeisti darbo laiką **ar perduoti užduotis**, kelti abejones dėl kompetencijos, **neigiamai vertinti veiklos rezultatus arba teikti neigiamą atsiliepimą apie darbuotoją**, perduoti neigiamą informaciją apie jį tretiesiems asmenims, **dėl kurios ateityje asmuo gali nerasti darbo tame sektoriuje ar pramonės šakoje**, panaikinti teisę dirbti su valstybės ir tarnybos paslaptį sudarančia informacija, **skirti ar taikyti bet kokias drausmines priemones ar kitas sankcijas, įskaitant finansines sankcijas, daryti žalą, įskaitant žalą asmens reputacijai, ypač socialiniuose tinkluose, arba finansinius nuostolius, įskaitant verslo praradimą ir pajamų praradimą, nutraukti prekių tiekimo ar paslaugų teikimo sutartį anksčiau laiko, panaikinti licencijos ar leidimo galiojimą, siųsti pas psichiatrus ar kitus gydytojus** arba taikyti bet kokias kitas neigiamo poveikio priemones.

2. Draudimas daryti neigiamą poveikį informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** pateikusiam asmeniui taikomas darbdaviui ir kitiems įstaigos darbuotojams.

3. Draudžiama daryti neigiamą poveikį ir asmens, pateikusio informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus**, šeimos nariams, **giminaičiams, kolegoms**, dirbantiems įstaigoje arba kitame su įstaiga subordinaciniais ryšiais susijusiame juridiniame asmenyje, kuriame asmens, pateikusio informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus**, šeimos narys, **giminaitis, kolega** dėl informacijos apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** pateikimo gali patirti neigiamų padarinių, **tarpininkams, susijusiems asmenims, kurie galėtų sulaukti neigiamo poveikio su darbu susijusiomis aplinkybėmis, ar jų giminaičiams, juridiniams asmenims, kurie yra asmenų, pateikusių informaciją apie pažeidimus, nuosavybė, kuriems jie dirba arba su kuriais jie yra susiję su darbu susijusiomis aplinkybėmis.** ~~Asmens, pateikusio informaciją apie pažeidimą, šeimos nariams~~ **Šiems asmenims**, kurie dėl informacijos apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** pateikimo patyrė neigiamą poveikį, *mutatis mutandis* taikomos šio įstatymo 11 ir 14 straipsnių nuostatos.

4. Jeigu asmeniui, pateikusiam informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus**, buvo daromas neigiamas poveikis, darbdavys ginčo atveju turi įrodyti, kad neigiamų padarinių asmuo, pateikęs informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus**, patyrė ne dėl jo pranešimo ar pateiktos informacijos apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus**.

11 straipsnis. Teisinės gynybos priemonės

1. Jeigu pranešėjui daromas neigiamas poveikis, apie tai jis praneša kompetentingai institucijai.

2. Jeigu neigiamas poveikis daromas asmeniui, kuris šio įstatymo nustatyta tvarka pateikė informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus** per įstaigos vidinį informacijos apie pažeidimus teikimo kanalą, jis pateikia pranešimą kompetentingai institucijai, kuri sprendžia klausimą dėl asmens pripažinimo pranešėju.

3. Kompetentinga institucija, nustačiusi, kad **asmeniui, pateikusiam informaciją apie pažeidimus, ir** pranešėjui daromas neigiamas poveikis, kreipiasi į įstaigą nurodydama pranešėjams taikomas garantijas.

4. Asmuo, pateikęs informaciją apie ~~pažeidimą~~ **pažeidimus**, dėl patiriamų neigiamų padarinių gali kreiptis į teismą. Asmuo, kurį su įstaiga sieja tarnybos santykiai, vadovaudamasis Administracinių bylų teisenos įstatymu, turi teisę ginčyti jam priimtą ir neigiamų padarinių sukeltą administracinį sprendimą arba kitokią veiksmą ar neveikimą.

5. Neigiami padariniai dėl pranešimo pateikimo turi būti pašalinti atsižvelgiant į procedūras, nustatytas darbo ar tarnybos santykius reglamentuojančiuose teisės aktuose, jeigu šiame įstatyme nenustatyta kitaip.

6. **Asmuo, pateikęs informaciją apie pažeidimus, turi teisę į turtinės ir neturtinės žalos atlyginimą.** Pranešėjas turi teisę ~~reikalauti~~ **į turtinės ir neturtinės žalos atlyginimo atlyginimą ir į kompensaciją** ~~kompensacijos~~ dėl patirtų neigiamų padarinių.

12 straipsnis. Atlyginimas pranešėjams už vertingą informaciją

1. Pranešėjams, pateikusiems kompetentingai institucijai vertingos informacijos apie pažeidimus, gali būti atlyginama Vyriausybės nustatyta tvarka.

2. Sprendimas dėl atlyginimo už vertingą informaciją pranešėjui priimamas, atlyginimas apskaičiuojamas ir mokamas vadovaujantis šiais principais:

1) pranešėjui gali būti atlyginama už informaciją apie bet ~~kurį pažeidimą~~ **kuriuos pažeidimus**, neatsižvelgiant į pažeidimo rūšį ar pobūdį;

2) atlyginimas pranešėjui yra proporcingas dėl ~~pažeidimo~~ **pažeidimų** padarymo atsiradusiai ar galėjusiai atsirasti žalai, jeigu ją įmanoma apskaičiuoti;

3) nenustatomas maksimalaus atlyginimo pranešėjui dydis;

4) atlyginimas pranešėjui nesiejamas su įsiteisėjusiu teismo sprendimu.

13 straipsnis. Kompensavimas pranešėjams

1. Kompetentinga institucija pranešimo tyrimo metu motyvuotu pranešėjo prašymu gali jam skirti iki 50 bazinių socialinių išmokų dydžio kompensaciją, siekdama kompensuoti pranešėjo patiriamą neigiamą poveikį ar galimus padarinius dėl jo pateikto pranešimo.

2. Kompensacija neskiriama, jeigu pranešėjas gavo šio įstatymo 12 straipsnyje nurodytą atlyginimą.

3. Kompensacijų pranešėjams skyrimo tvarką nustato Vyriausybė.

14 straipsnis. Teisinė pagalba pranešėjams

1. **Asmeniui, pateikusiam informaciją apie pažeidimus, ir Pranešėjui pranešėjui** jo jų prašymu Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo nustatyta tvarka suteikiama antrinė valstybės garantuojama teisinė pagalba, neatsižvelgiant į Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius teisei pagalbai gauti.

~~2. Antrinė valstybės garantuojama teisinė pagalba pranešėjui suteikiama vadovaujantis kompetentingos institucijos sprendimu pripažinti asmenį pranešėju.~~

~~3.~~ **2.** Sprendimą dėl antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos suteikimo priimančys ir jį teikiantys subjektai privalo, kiek įmanoma, užtikrinti **asmens, pateikusio informaciją apie pažeidimus, ir** pranešėjo konfidencialumą.

15 straipsnis. Atleidimas nuo atsakomybės

1. **Asmuo, Pranešėjas,** dalyvavęs darant pažeidimus ir apie tai šio įstatymo nustatyta tvarka pranešęs kompetentingai institucijai, teisės aktų nustatyta tvarka gali būti atleidžiamas nuo atsakomybės už dalyvavimą darant šiuos pažeidimus.

2. **Asmeniui dėl informacijos apie pažeidimus pateikimo neatsiranda jokia sutartinė ar deliktinė atsakomybė, taip pat atsakomybė dėl garbės ir orumo įžeidimo, dėl šmeižto, jeigu, šio įstatymo nustatyta tvarka teikdamas informaciją apie pažeidimus, jis pagrįstai manė, kad teikia teisingą informaciją.**

16 straipsnis. Vidinių informacijos apie pažeidimus teikimo kanalų įdiegimas

1. Įstaigose, vadovaujantis Vyriausybės ~~nustatytais sąlygomis~~, **nustatyta** tvarka ir reikalavimais, diegiami vidiniai informacijos apie pažeidimus teikimo kanalai ir užtikrinamas jų funkcionavimas.

2. Vidiniuose informacijos apie pažeidimus teikimo kanaluose užtikrinamas informaciją apie pažeidimus pateikusių asmenų **ir bet kurios informacijoje apie pažeidimus nurodytos trečiosios šalies** konfidencialumas.

3. Už vidinio informacijos apie pažeidimus teikimo kanalo įdiegimą ir jo funkcionavimo užtikrinimą atsakingas įstaigos vadovas. Įstaigos vadovas praneša darbuotojams, valstybės tarnautojams ir pareigūnams apie įstaigoje veikiančią vidinį informacijos apie pažeidimus teikimo kanalą ir pateikia su tuo susijusią informaciją darbo vietoje visiems jiems prieinamu būdu.

17 straipsnis. Atsakomybė

Asmenys, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

18 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas ~~įsigalioja 2019 m. sausio 1 d.~~

2. Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos ~~iki 2018 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.~~

**Lietuvos Respublikos pranešėjų
apsaugos įstatymo
priedas**

ĮGYVENDINAMAS EUROPOS SAJUNGOS TEISĖS AKTAS

2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2021 m. gruodžio 17 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Lietuvos Respublikos teisingumo ministras ir Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra iki 2021 m. gruodžio 16 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas